

Numer 77.

GAZETA WARSZAWSKA

W SOBOTĘ, DNIA 26. WRZESNIA ROKU 1789.

Z Warſzawy dnia 26. Września.

SESSYA SEYMOWA CLX.

Dnia 22. Września.

Po przybyciu JKMości do Senatu, y Zagaieniu Seſſyi przez JP. Marſzałka Konf: Kor: zanieſiona została do *Stanow Seymuiących* prożba, ażeby JJ. PP. *Napiorkowſki* Kapitan od Artyl: Kor: y *Smoleńſki* Porucznik z Reymentu Polowego, przez Wyrok *Kommiſsyi Woyſkowey*, pierwszy na roczne, drugi na kilkomieſięczne ſiedzenie w Fortecy *Częſtochowſkiey* oſądzeni, za niedopilnowanie pod Strażą ſwoią będącego Xiążęcia Jmci *Ponińſkiego* Podſkar: W. Kor: od rygoru tegoż Dekretu uwolnieni zostali.

Gdy takowa prożba od wielu popartą została, z warunkiem tym atoli, ażeby ci nadgrodzeni byli, ktorzy Xcia Jmci Podſkarbiego napowrot dostawili; zaczym czytał JP. Sekretarz Proiekt uwolnienia od rygoru Dekretu *Kommiſsyi Woyſkowey* wſpomnionych Officerów, na co powſzechna naoſtatek wſzyſtkich zaſzła zgoda.

Dopraſzać ſię natychmiaſt zaczęto o naznaczenie nadgrody dla *JJ. PP. Rudnickiego* Chorążego z Reymentu Fizylierów, y *Paruſzewſkiego* Towarzyſza Kawaleryi Narodowey, przez ktorych Xże Jmć Podſkarbi nazad doſtawionym został; ażeby za tak pilne Ordynanſu dopełnienie, pierwſzy do Rangi Sztabs Kapitana z zapewnieniem dla niego Kompanii pierwſzey, ktora zawakuie, drugi do Rangi Chorążego w Chorągwi Kawaleryi Naro: awanſowani byli. Czytał JP. Sekretarz Proiekt, ażeby *Kommiſsya Woyſkowa* podług zalecenia ſobie od Marſzałkow Konf: Oboyga Narodów z woli *Stanow* uczynić ſię maiącego, prętkim Awanſem nadgrodziła tak JP. *Rudnickiego* Chorążego, iakoli-

też y JP. *Paruszewskiego* Towarzysza; na takowy Proiekt powszechna nakoniec wszystkich zaszła zgoda.

Dopraszać się powtornie zaczęto, ażeby Namiestnik od Kawaleryi Narodowey y Szeregowi, ktorzy przed kilko Miesiącami przy obronie granic *Polskich* pod *Huliampolem* tak mężnie stawili się, rownie nadgrodzonemi zostali; to iest: ażeby Namiestnik na Chorążego, Szeregowi na Towarzyszów kreowani, y kosztem Rzeczypltey wyekwipowani zostali. Podany w tey mierze Proiekt, natychmiast za iednomyślną zgodą przyięty został.

Z okoliczności Materyi wyżey wyrażoney względem Awansu dystyngwuiących się pod *Huliampolem*, y w dostawieniu Xcia Jmci Podskarbiego W. Kor: wielu obstawało Posłów, ażeby nie wycięczaiąc Seymowego czasu, rzecz ta zakończona była zaleceniem *Kommissyi Woyskowey*, co iest właściwe Urządzeniu teyże Magistratury.

JJ PP. Posłowie *Podolscy* donieśli Stanom, iż *Kommissya Woiewo: Podolskiego* do odbierania *Intrat Podatkowych*, lubo z naywiększą pilnością uskuteczniła Dzieło swoie, gdy iednak na wyznaczony Prawem Termin dzieła tegoż dokończyć niemoże, przeto uprasza, ażeby dni Czternaście ieszcze mogły być iey pozwolone po terminie, dla doprowadzenia do końca rozpoczętey roboty; na co powszechna zaszła zgoda.

Sessyą Solwowano na Czwartek następuiący, na godzinę 10. to iest na dzień 24. Września.

Z Paryża dnia 28. Sierpnia. Dalsze Artykuły Deklaracyi *O Prawie Człowieka:* (11.) Wolne otworzenie myśli y zdań, iest iednym z nayszacownieyszych Praw Człowieka. Każdy zatym Obywatel wolnie może mówić, pisać, y drukować; iednakże w przypadkach Prawem opisanych, za nieprawe tey wolności używanie, winien iest odpowiadać (*). (12) Gwarancya Praw Człowieka y Obywatela, potrzebuie Władzy Publiczney. Władza zatym ta urządzona iest na pożytek dla wszystkich, a nie na szczegulną korzyść dla tych, którym iest powierzona. (13) Na utrzymanie Władzy Publiczney, y na opędzenie kosztów Rządu, Powszechney trzeba Kontrybucyi, która iak naypilniey między wszystkich Obywatelów podług ich maiątku powinna być podzieloną. (14) Obywatel każdy sam przez się, albo przez swych Reprezentantów, ma Prawo uznawać potrzebę Kontrybucyi Publiczney, dobrowolnie pozwolić na nią, uchwalić iey użytek, stanowić kwotę, assygnacyą, wybieranie y trwałość Kontrybucyi. (15) Towarzystwo ma Prawo słuchania Rachunków każdego Agenta Publi-

---

(*) Nad tą bez żadnych *Censorow* y bez żadney Approbaty *Wolnością Drukowania*, czynione były od wielu następuiące rozsądne Uwagi: (1mo) *Censorowie* Ksiąg, tego szczegulnie postrzegać powinni, ażeby w Księdze nic niebyło przeciwko *Wierze S.* y przeciwko *Dobrym Obyczaiom*; o resztę zaś materyi w Księdze zawartey, iak nieręczą, tak ią wolnie na imie y na wiarę Autora puszczaią. Kto więc *Censora* do swey Księgi niechce, znakiem iest, że chce pisać przeciwko *Wierze S.* lub przeciwko *Dobrym Obyczaiom.* (2do.) Przy ustanowionych *Censorach*, y przy tylu surowych Zwierzchności Zakazach, a przecie, iak wiele bezecnych y bezbożnych Ksiąg wychodziło, których skutków doznaie teraz tak krwawo zamieszana *Francya*; y gdyby owe po Drukarniach y Księgarniach znayduiące się Księgi, były w czasie zniszczone y popalone, nieby-

cznego z Adminiſtracyi iego. (16) Towarzyſtwo każde, w ktorym Kaucya Praw zabeśpieczoną nie ieſt, ani Separacya Mocy uſtanowioną, żadney niema Konſtytucyi. (17) Ponieważ Własność ieſt Prawem Swiętym y nie naruſzonym, więc nikt niemoże poſtradać maiątku ſwego, chyba potrzeba Publiczna legalnym ſpoſobem dowiedziona, iawnie wyciąga tego, y pod kondycyą ſłuſzney y Preliminarney Bonifikacyi.

Z Wiednia d. 29 Sierp: Felt-Marſzałek Graf *da Pellegrini* zawczora, a Arcy-Xiąże *Franciſzek*, wczora rano wyiechali do Armii dla znaydowania ſię przy Oblężeniu *Belgradu*, gdyż rzecz ieſt teraz niezawodna, że *Laudona* krokiem naypierwſzym po obcięciu Kommendy Naywyżſzey, będzie rozpoczęcie Oblężenia tey Fortecy. Woyſka, ktore z Feltmarſzałkiem *Laudonem* z *Kroacyi* przybyły, y połowa Korpuſu Armii pod Xiążęciem *de Ligne*, mianowicie ſą do tego przeznaczone. Pierwſzych liczba wynoſi 38,000. do ktorych przyłączą ieſzcze z *Syrmii* 10,000. Żołnierzy. Korpus to, tylą Batalionami od Główney Armii zoſtanie powiękſzone, ile okoliczności będą wyciągały; ſama zaś Głowna Armia, wyżey *Uipalanka* przeprawi ſię przez Rzekę *Dunay*, dla wſtrzymania Armii *W. Wezyra*, gdyby chciała przybyć na odſiecz Fortecy oblężoney. Expens potrzebny do Oblężenia tego, rachuią do 6. Millionow *Zło: Ceſar:* Xiąże *de Cobourg*, podług nayświeżſzych Raportów, wkroczył iuż o 6. *mil* od *Foxan* do *Wołoſzczyzny*, y ſtoi w takim położeniu, że y Ziemia *Siedmigrodzka* przed napaścią Nieprzyiacielſką prawie iuż ieſt zabeśpieczoną. Na granicach *Kroacyi* y *Slawonii*, od ruſzenia ztamtąd Felt-Marſzałka *Laudona*, *Turcy* zachowuią ſię ſpokoyniey, aniżeli ſpodziewano ſię. Coſneli ſię oni ze wſzyſtkim do kraiu ſwego tak, iż ieſt mniemanie, że *Baſza* z *Trawnick*, ktory z Woyſkiem tam ſtał pier-

---

niebyłoby teraz tyle ſpalonych y zniſzczonych we *Francyi* Zamków, Pałaców, Kościołów, Klaſztorów, Kamienic, Archiwow &c. Cóż dopiero będzie przy *Wolności Drukowania?* (*3tio.*) Próżny ieſt zarzut, że *Censor*, przez uprzedzenie, lub oſobiſtą iaką niechęć, może naylepszą Kſięgę w Drukowaniu trudnić. Wſzak nie ieden, ale tylu wyznacza ſię *Cenſorow*; więc od uprzedzonego y niechętnego *Censora*, udać ſię wolno do innych; nad wſzyſtkiemi też *Censorami* ieſt Zwierzchność, ktòra wzowanemu nieſłuſznie od *Censorow* Autorowi uczyni Sprawiedliwość. Wreſzcie, gdyby nawet (co prawie byc niemoże) wſzyſcy *Cenſorowie* y ſama Zwierzchność, nieſłuſznie drukowaniu dobrey Kſięgi ſprzeciwili ſię; mnieyſze iednakże byłoby złe, że chociażby Sto dobrych Kſiąg niewyſzło, aniżeli, żeby choć iedna zaraźliwa Kſięga, przy *Wolności Drukowania*, wyniść miała. (*4to.*) Lepiey dla ſamego Autora, że *Censor* prywatnie iego Piſmo poprawi; aniżeli, gdy Publiczność będzie iego błędy wytykała, a Zwierzchność będzie to Dzieło zakazywała, y Autora z Drukarzem karała. (*5to*) Prawda, że przy *Wolności Drukowania* dodaie ſię, iż za niegodziwych drukowanie rzeczy, naſtąpić ma kara. Ale względem Czytelników, ieſt to Lekarſtwo nader niewczeſne y próżne. Choćbyś albowiem zaraźliwemu Autorowi głowę potym zdiął; zarazy iednak z głowy Czytelnikòw, nigdy przez to niewyimieſz. &c.

wey, złączyć się chce z Armią *W. Wezyra.*

Z Paryża dnia 31. Sierpnia. Na Sessyi dnia 29. rozmaite dawały się słyszeć zdania o Artykule, iak daleko Sankcya Królewska iest potrzebną do Prawa? y uchwalono następuiące Punkta roztrząsnąć w Poniedziałek:(1) Co iest Sankcya Królewska? (2) Czy ta Sankcya iest potrzebna do Aktów Prawodawczych? (3) W iakim przypadku, y w iaki sposob musi ona być użyta? Wieczorem Zgromadzenie obrało nowego Prezesa w osobie JX. *de la Luzerne* Biskupa y Xiążęcia *de Langres.*

Wczora w Pałacu zwanym *Palais Royal* wielka była Fermentacya z okoliczności Sankcyi Królewskiey namienioney. Sądzono, że *Veto* maiące być Królowi pozwolone względem Praw, Wolności iest szkodliwe; y dano Proiekt, ażeby przy 60. Dystryktach Miasta *Paryża*, y przy Powiatowych Juryzdykcyach oskarżono z Deputowanych Zgromadzenia Narodowego tych, którzy Głos swoy dali za wspomnionym *Veto*, y Krolewską Sankcyą za potrzebną do Prawa poczytali; ażeby takich z Zgromadzenia odwołano, a na ich mieysce posłano innych. W tym Proiekcie zaproponowano ieszcze udać się dziś rano do *Wersalu* w liczbie 24,000. ludzi z żądaniem, ażeby *Veto* Królowi niebyło pozwolone. Ogród owego Pałacu (*Palais Royal*) lubo czas był niepogodny, mnogością ludu był napełniony; a snuiące się Runty, nieodważyły się rozproszyć tłumu zebranego. Dałby Bog, żebyśmy nowych zamieszania Scen niemieli.

Głoszą, że liczba Deputowanych, którzy Krolowi chcą pozwolić *Veto*, y którzy zatym Sankcyą Królewską sądzą potrzebną do Prawa, wynosi do 800. Osób.

Z Listu z Paryża d. 31. Sierp: *Honorarium* dla Deputowanych przy *Stanach*, postanowiono na dzień, 18. *Liwrow*, a JJ. XX. Plebanom y innym, którzy tego potrzebuią, 1,200. *Liwrow* z góry ma być zapłacone.

W Piątek zgromadzili się Lokaie tuteysi przed Placem starego *Louvre*, gdyż z okazyi Reform poczynionych, wielu Panow odprawiło swych Lokaiow. Przyczyna ich Zgromadzenia się była, iż żądali, ażeby wszystkich Lokaiow Cudzoziemców odprawiono, dla umieszczenia tylko Narodowych. Posłali oni Deputacyą na Ratusz, prosząc o pozwolenie, żeby się znowu mogli zgromadzić. Alić w Sobotę publicznie poprzybiiano Obwieszczenie, że Ordynacya, w którey zakazuią się wszelkie skupienia się, iak nayściśley ma być zachowana. Liczbę tuteyszych Lokaiów, rachuią na Czterdzieści Tysięcy.

Z Bruxelli dnia 1. Września. Xiąże *de Conti* naiął tu sobie Pałac, inni zaś Panowie *Francuscy*, wszyscy teraz z Miasta tuteyszego wyiechali.